

Geloof, Hoop en Liefde

Tekst en fotografie: Méland Langeveld

In de reeks Sculpturen van Oost de beelden ‘Geloof, Hoop en Liefde’ van de Engelse beeldhouwer Nicholas Pope. Ze stonden sinds 1997 op het dak van de nieuwbouw van het Tropeninstituut (gebouw naast de Muiderkerk), maar staan nu alweer ruim een half jaar in de tuin van het Tropeninstituut.

Het zijn drie losse beelden vervaardigd van verguld metaal en terracotta. De beelden zien eruit als traditionele katholieke heiligenbeelden. Nicolas Pope

‘Geloof’ stond links op de hoek van het dak

verwijst met deze drie beelden naar de vrouwenbeelden die – hoog boven de hoofdingang van het Tropeninstituut aan de Mauritskade – het Nederlands-Indische eilandenrijk, Nederland en Amsterdam symboliseren. ‘Geloof’ en ‘Hoop’ stonden links en rechts op de hoek van het dak van het nieuwbouw gebouw. ‘Liefde’ stond op de begane grond in het gebouw. De beelden verdwenen vorig jaar van het dak en uit het pand nadat het Tropeninstituut dit gebouw verliet.

Brokken pure natuur

Vanaf het midden van de jaren zeventig maakt Nicholas Pope (1949) beelden van hout en steen, het zijn materialen uit zijn directe omgeving. Zijn beelden bestaan vaak uit verscheidene delen, die op elkaar gestapeld zijn of geformeerd tot een lijn of een groep. Ze roepen associaties op met de directheid en ongecompliceerdheid van het platteland, de omgeving waarin hij woont én werkt in Engeland.

‘Hoop’ staat nu in de tuin

Hoewel de materialen een langdurige en moeizame bewerking ondergaan hebben, zien zijn beelden eruit als brokken pure natuur. De kracht en de robuustheid van het materiaal blijven altijd zichtbaar. Zijn beelden hebben een krachtige, abstracte uitstraling, maar door het gebruik van natuurlijke materialen als hout en kalk bezit het tevens een ‘zachte’ kwaliteit.

Naast de invloed van de natuur zijn het twee reizen – die hij in de jaren zeventig naar Roemenië maakt –, die grote invloed op zijn werk hebben gehad. Hij voelde zich nauw verwant met de Roemeense plattelandsbevolking, en met de eeuwenoude nog voortlevende tradities. Vooral de oeroude, ingenieuze bouwconstructies van stapelingen en stuttende palen maakten diepe indruk op hem. In de loop van de jaren tachtig gaat Pope over op materialen als keramiek, aluminium en stof. De beelden die vanaf die tijd ontstaan, bevatten vaak licht ironische verwijzingen naar christelijke thema's of figuren, zoals de twaalf apostelen of de drie-eenheid.

Naïef kleiwerk

In 1987 trekt Pope zich tijdelijk terug uit de kunstwereld. Vijf jaar later pakt hij zijn artistieke carrière weer op en komt hij met naïef uitziend kleiwerk voor de dag. Religie en Christendom worden dan belangrijke thema's in zijn werk. De beeldengroep ‘Geloof, Hoop en Liefde’ zijn daar een voorbeeld van. Pope volgt zijn studie aan de Bath Academy of Art (Engeland). Zijn werken hebben door de jaren heen op vele tentoonstellingen gestaan. In 1981 wijdt het Kröller-Müller Museum een retrospectief aan hem. Een of meerdere werken van Nicolas Pope zijn in het bezit van het Kröller-Müller Museum, Rijksmuseum Twenthe, Stedelijk Museum in Den Bosch en het Centraal Museum in Utrecht. #

Meer sculpturen en/of gedichten lezen: www.melandlangeveld.com

Kunst met een grote T

Tekst en fotografie: Hella de Groot

In de beeldende kunsttentoonstelling van het Tijdelijk museum zoeken kunstenaars de verbinding met de nieuwe bewoners in het asielzoekerscentrum in de voormalige Bijlmerbajes. De kunstenaars en bewoners van het azc werkten samen aan de expositie die groeit en verandert.

‘Nee... nee... ja... ja... komt u maar, deze kant op!’ zegt een mannenstem gebiedend als ik voor de ontvangstruimte sta. Ik ben nog niet eens binnen. ‘Wacht even... ik wil even de uitleg lezen,’ zeg ik geïrriteerd. En daar heeft kunstenaar Martijn Engelbregt me beet, want er blijkt niemand bij de receptie te zitten. De stem is onderdeel van een kunstinstallatie waarmee de kunstenaar de museumbezoeker laat ervaren hoe een gedetineerde bij de aankomst in de Bijlmerbajes in een andere wereld terecht kwam. Precies bij die entreeruimte van toen begint nu het Tijdelijk Museum. Wie eenmaal in die ruimte staat, hoort ook een andere mannenstem die vriendelijker klinkt. Eén van de ‘bewakers’ in de tentoonstellingsruimte – een vriendelijke jongen, in een rood werkpak gestoken – vertelt dat de vriendelijke mannenstem werd toegevoegd omdat de gebiedende stem potentiële museumbezoekers afschrikte.

Uitzinnige kleuren

De grijze muren van de expositieruimte van het Tijdelijk Museum zijn anders dan de geruuststellend witte muren in een permanent museum. De foto's van kunstenaar Jan Hoek knallen je tegen die grijze achtergrond tegemoet. Hoek zag een link tussen scooterrijders en vluchtelingen: beiden roepen irritatie/agressie op. Hij fotografeerde de scooterrijders op uitzinnig gekleurde voertuigen, onder het motto if you got it, flaunt it! Het ontwerp voor de scooters

ontstond in samenwerking met auto-spuiter Mamoun, mecanicien Bacardi en ontwerper Abdul Aziz – allen Afrikaanse immigranten.

Melancholieker van toon is het werk To Break Ground van de Braziliaanse kunstenaar Marya Sérgio: zij creëerde twee heuvels bezaaid met gedroogde bloembladjes, de een van kamille, de ander van rozenbladjes. In Syrië wordt er heerlijke thee van getrokken en geschonken voor gasten, hier is dat een herinnering aan een leven dat niet meer bestaat.

Cel

Op het werk van Jan Rothuizen, bekend van De Zachte Atlas van Amsterdam, heb ik nooit zo'n acht geslagen, er was altijd andere kunst te bekijken die meer aandacht trok. Hoe onnozel was dat! Jan Rothuizen trekt geen aandacht, hij geeft het. Op een lichtbak in het Tijdelijk Museum staat een door Rothuizen getekende plattegrond; in rode lijnen, in tekeningen en woorden, portretteerde hij eerder een jonge gedetineerde, Gert, aan de hand van de objecten in zijn cel in de Bijlmerbajes. Dat deed Rothuizen op nauwkeurige, niet-veroordelende wijze. Voor het Tijdelijk Museum maakte hij recentelijk opnieuw een tekening van diezelfde cel; met blauwe lijnen schetst hij het sobere bestaan van statushouder Ahmed uit Irak. Hun cel is een plek die zindert van ingehouden energie, zowel Gert als Ahmed zouden liever elders zijn.

Mooi is ook The Maquette of Dreams van de Libanese kunstenaar Mounira Al Solh: een bed, met aan de muur een aantal tekeningen door vluchtelingen waar zij hun dromen en herinneringen aan dierbare personen op hebben getekend. De denkbeeldige slaper zou de hoeder van die dromen en herinneringen kunnen zijn. Gedurende de tentoonstelling zullen bewoners van het azc meer tekeningen toevoegen aan de wand.

Onschuldig

In de expositieruimte hangt een grote foto van Sander Wassink, een industrieel ontwerper die zich in zijn praktijk bezighoudt met het vormgeven en recyclen van afgedankte gebruiksvoorwerpen. Zijn voorstel om de tralies uit Bijlmerbajes te slopen stuitte op praktische bezwaren. Op de foto bracht Wassink wel kleurige accenten aan (zonneschermen!), als was de voormalige Bijlmerbajes een fraai wooncomplex waar mensen met plezier samen verkeren. Vandaag is dat zeker zo. Op het terras zitten mensen gemoedelijk op het terrasje te genieten van een drankje, terwijl een briesje het loof van de kastanjeboom beroert. In de boom was een sproei-installatie bevestigd die de bladeren liet huilen, een kunstwerk van Leonard van Munster. Aangezien de installatie de kastanjeboom aantastte, is ze verwijderd. Wie zou het op zijn geweten willen hebben om een onschuldige boom te beschadigen?

Hamam

Een paar verdiepingen hoger

legt kunstenaar en sociaal entrepreneur Teun Castelein met de Syrische Mohammed al Masri de laatste hand aan de Bijlmer Hamam: een tot sauna/stoombad getransformeerd cellenblok dat in de bajestijd ironisch ‘de sauna’ werd genoemd. Binnenkort kunnen (museum)bezoekers en bewoners van het AZC zich er laten masseren en scrubben. De uit Syrië gevluchte bedrijfskundige Al Masri runt de hamman met (vrijwillige) medewerkers uit het azc. Zo kan de traditie van de hammamcultuur uit het geboorteland, door de oorlog compleet vernietigd, enigszins worden opgepakt. Ook al is het voorlopig tijdelijk. #

Het Tijdelijk Museum, open tot 1 januari 2018, is woensdag t/m zondag van 12.00 uur tot 18.00 uur te bezoeken.

The Maquette of Dreams